

8. Основы экономической безопасности (Государство, регион, предприятие, личность) / Под редакцией Е.А.Олейникова. – М.: ЗАО "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 1997. – 288 с.

9. Потрубач Н.Н., Максutow Р.К. Основы экономической безопасности. – М.: Современный гуманитарный университет, 2001. – 100с.

10. Рябченко Е.П., Ковальов Е.В. Маркетинговая концепция экономической безопасности предприятия: Учебное пособие. – Харьков, 1998. – 144с.

11. Соснин А.С., Прыгунов П.Я. Менеджмент безопасности предпринимательства: Учеб. пособие. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 357с.

12. Ярочкин В.И. Система безопасности фирмы.- 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2006. – 352с.

Корольчук І., студентка

Науковий керівник: Сафарова А. Т., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

СУТНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Екологічна безпека поряд з різними (політичною, економічною, інформаційною, воєнною та іншими) видами безпеки розглядається як один із найважливіших складових елементів національної безпеки країни. Діяльність держави у цьому напрямку має бути ефективною, чутливою до змін у навколишньому середовищі, для того, щоб забезпечити належний захист своїх громадян від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру та надавати допомогу у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Теоретико-методичні засади забезпечення екологічної безпеки були досліджені у наукових працях Г. О. Білявський, А. Г. Гренберг, А. Б. Качинського, О. Я. Лазор, Н. С. Макарова, Ю. М. Саталкін, В. Ф. Семенова, О. М. Хіміч, А. Ш. Ходжаєв, В. Я. Шевчука, Ю. С. Шемшученко та ін. Проте, не зважаючи на велику кількість наукових праць з дослідження питань екологічної безпеки, наукове обґрунтування сутності цього поняття залишається недостатнім.

Термін «екологічна безпека» виявляє досить суттєві розбіжності в самій суті визначення, тобто в тому, що є безпекою. Найпростіше безпеку можна трактувати як відсутність небезпеки (це тлумачення є не зовсім коректним, проте воно застосовується в галузевих дослідженнях як визначення окремих видів небезпеки, що притаманна цьому напрямку).

Наукові напрацювання також не дійшли до єдиної думки щодо тлумачення поняття «екологічна безпека». Погляди різних науковців щодо визначення поняття «екологічна безпека» наведено в таблиці 1.

Сутність поняття «екологічна безпека» в наукових дослідженнях

Автор	Визначення
В. Ф. Семенова, А. Л. Бобровський [1, с. 12; 2 с. 15]	такий стан навколишнього середовища при якому стає неможливим погіршення екологічної обстановки і виникнення небезпеки для здоров'я людей
Д. С. Львов, А. Г. Гренберг, А. П. Егоршин [3, с. 8]	стан захищеності природного середовища та життєво важливих інтересів людини від можливого негативного впливу господарської та іншої діяльності, надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру та їхніх наслідків.
С. М. Бобелев [4, с. 20], А. Ш. Ходжаєв	ступінь адекватності екологічних умов завданням стійкого соціально-економічного розвитку країни.
О. М. Хіміч [5, с. 44]	складова національної безпеки, стан захищеності людини, суспільства і держави від загроз із боку небезпечних природних об'єктів, забруднених унаслідок аварій, катастроф, господарської діяльності, природних явищ, надзвичайних ситуацій природно-техногенного характеру
Т. П. Галушкіна [6, с. 14]	розглядають екологічну безпеку в двох аспектах: - як сукупність дій, станів і процесів, які не призводять до життєво важливих втрат і є компонентом національної безпеки; - як стан довкілля, що унеможливує або мінімізує безпосередні і подальші деградаційні зміни екосистем у довкілля та негативні впливи на стан здоров'я населення за умов сукупності природних причин і наслідків людської діяльності.
А. Б. Качинський, Н. С. Макарова, Л. Д. Гармідер, Л. В. Михальчук [7, с. 5; 8, с. 16]	сукупність певних властивостей навколишнього середовища і умов, що створені цілеспрямованою діяльністю людини, за яких із урахуванням економічних, соціальних чинників і науково обґрунтованих допустимих навантажень на об'єкти біосфери утримуються на мінімально можливому рівні ризику антропогенний вплив на навколишнє середовище і негативні зміни, що відбуваються в ньому, забезпечується збереження здоров'я життєдіяльності людей і вилучаються віддалені наслідки цього впливу для нинішнього і наступних поколінь.
О. Я. Лазор [9, с. 44]	стан захищеності як людини зокрема, так і суспільства та держави загалом від загроз із боку антропогенної діяльності людини, природних катаклізмів та явищ техногенного характеру
В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський [10, с. 26]	регульований стан навколишнього середовища, за якого, згідно з чинним законодавством, нормами та нормативами забезпечується запобігання погіршенню екологічного стану та виникненню небезпеки для здоров'я людей
М. М. Бринчук [11, с. 27]	один з основних принципів природокористування та охорони навколишнього середовища, критерій оцінки будь-якої екологічно значущої діяльності
Ю. С. Шемшученко [12, с. 52]	стан захищеності довкілля від порушення його екологічної рівноваги
О. С. Заржицький [13, с. 55]	комплексний стан певних властивостей довкілля, які створені цілеспрямованою діяльністю людей, з урахуванням обґрунтованих допустимих навантажень антропогенних чинників на навколишнє середовище і негативних змін, що відбулися в ньому

Розбіжність підходів щодо визначення сутності терміну «екологічна безпека» зумовлена відсутністю чітко сформованої концепції її забезпечення, а також

недостатнім нормативно-правовим забезпеченням цього процесу. Трактуювання поняття екологічної безпеки постійно змінюється: переглядається, конкретизується та деталізується.

Підсумовуючи всі вище наведені науковцями визначення, можна зробити висновок, що екологічна безпека – це стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується запобігання погіршенню екологічної атмосфери та виникненню небезпеки для здоров'я населення. Додержання такого стану забезпечується державою шляхом запровадження широкого комплексу взаємопов'язаних економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів, які направлені на реалізацію екологічних прав громадян України.

Список використаних джерел:

1. Семенова В. Ф. Екологічний менеджмент : [навч. посібник] / В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюк. – К.: Знання, 2006. – 366 с.
2. Бобровський А. Л. Екологічний менеджмент / А. Л. Бобровський – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 586 с.
3. Львов Д. С. Стратегическое управление: регион, город, предприятие. / Д. С. Львов, А. Г. Гренберг, А. П. Егоршин. – М.: Экономика. – 2004. – 134 с.
4. Бобылев С. Н. Экономика природопользования / С. Н. Бобылевич, А. Ш. Ходжаев. – М.: ИНФРА-М, 2007. – XXVI, 501с.
5. Хіміч О. М. Екологічна безпека як елемент національної безпеки / О. М. Хіміч // Право України. – 2002. – № 11. – С. 44 – 48.
6. Галушкіна Т. П. Економіка природокористування : [навч. посіб.]. / Т. П. Галушкіна. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 480 с.
7. Качинський А. Б. Державна політика у сфері забезпечення екологічної безпеки (пропевтичний аспект) : [Наук.-метод. посібник] / А. Б. Качинський – К.: Вид-во НА СБ України, 2005. – 117 с.
8. Макарова Н. С. Економіка природокористування / Н. С. Макарова, Л. Д. Гармідер, Л. В. Михальчук. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 322 с.
9. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади: монографія / О. Я. Лазор; передмова і заг. наук. ред. проф. М. Д. Мичка. – Львів: Ліга-Прес, 2003. – С. 43 – 47.
10. Шевчук В. Я. Екологічне управління: Підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
11. Бринчук М. М. О понятийном аппарате экологического права / М. М. Бринчук // Государство и право. – 1998. – № 9. – С. 26 – 29.
12. Екологічне право України. Академічний курс: підручник / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. – 848 с.
13. Заржицький О. С. Правові аспекти регіональної екологічної безпеки / О. С. Заржицький // Право України. – 2000. – № 5. – С. 54 – 58.